

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Srody kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcaryja. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Do-
niesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Na utworzenie korpusu ochotników w obwodzie brzeżańskim wpłynęły następujące ofiary pieniężne, a mianowicie:

I. W powiecie brzeżańskim złożyli: Miejska kasa w Brzeżanach 800 zł., chrześcijańska gmina w Brzeżanach 72 zł. 40 c., żydowska gmina w Brzeżanach 155 zł., Piotr Brückner przełożony gminy w Brzeżanach 5 zł., Emanuel Moerl kupiec 10 zł., Józef Kraus pensjonowany lekarz wojskowy 5 zł., Ignacy Wierzbicki wiejski budowniczy 5 zł., Antoni Knecht kupiec 5 zł., Henryk Bondziński plenipotent 5 zł., Karol Moerl piekarczyk 5 zł., Michał Prądziński właściciel realności 5 zł., Kajetan Ochanowicz właściciel realności 5 zł., Ignacy Mojaross właściciel realności 5 zł., Tekla Jastrzebska kapitalistka 10 zł. 50 c., Jan Tepper rz. k. proboszcz 10 zł., Gabryel Katzenellenbogen dzierżawca dóbr 10 zł., Rozalia Azbejowicz właścicielka realności 5 zł. 15 c., Tomasz Głowacki traktyernik 5 zł., Salomon Nathansohn kupiec 35 zł., Hersch Rappaport kupiec 35 zł., Nissen Finkelstein dzierżawca propinacyi 25 zł., Józef Fadenhecht kupiec 20 zł., Salomon Kaller kupiec 10 zł., Emanuel Eisenberk wiejski lekarz 15 zł., Hirsch Selzer kapitalista 10 zł. 50 c., Mojżesz Hillberger kapitalista 5 zł. 25 c., Berthold Schenker agent asekuracji ogniowej 5 zł. 25 c., Abraham Diamand przełożony gminy żydowskiej 5 zł., Mojżesz Leib Rosenzweig przełożony gm. żyd. 5 zł., Mechel Pomeranz przełożony gm. żydowskiej 5 zł., Boruch Fadenknecht kupiec 8 zł., Jonas Margules kupiec 6 zł., Berl Rottenberg 5 zł., Herz Rappaport 5 zł., Sure Rappaport właścicielka domu 5 zł., Leib Nathansohn 5 zł., Abraham Nathanson 5 zł., Majer Fried kupiec 5 zł., Salomon Kleinfeld 10 zł., Izaak Schmelkes rabin obwodowy 5 zł., Mojżesz Vogel kupiec 5 zł., Ozyasz David dzierżawca rogatek 10 zł., Ozyasz Weintraub dzierżawca dóbr 10 zł., N. N. 150 zł. w obligacjach indemnizacyjnych, N. N. 10 zł., N. N. 3 zł., Wawrzyniec Welter dzierżawca dóbr w Łapszynie 10 zł., Saul Ast dzierżawca propinacyi w Łapszynie 4 zł., Abraham Linder dzierżawca propinacyi w Raju 1 zł., Tylus Pakutyński dzierżawca dóbr w Hinowicach 2 zł., Majer Kurzyrok dzierżawca propinacyi w Baranówce 2 zł., Sidorowicz gr. k. proboszcz w Kuropatnikach 2 zł., Iniewicz gr. k. proboszcz w Olchowcu 2 zł., Demkowicz gr. k. proboszcz w Szybalinie 5 zł., Salomon Stadmauer dzierżawca propinacyi w Żukowie 2 zł., Józefa Dobrowolska dzierżawczyni dóbr w Dworcach 3 zł., Sebastian Szanigielski rz. k. proboszcz w Buszezu 5 zł., Dymitr Olejnik rz. k. wikary w Buszezu 1 zł., Ignacy Wiszniewski dzierżawca dóbr w Plichowie 4 zł., Felix Poradowski dzierżawca dóbr w Kotowie 5 zł., Joel Froesch dzierżawca propinacyi w Kotowie 2 zł., Antoni Lezohubski gr. k. proboszcz w Rybnikach 2 zł.

Na ulepszenie dotacyi nauczyciela w Nadwórnie stanisławowskim obwodzie równie jak na zapewnienie dotacyi dla pomocnika nauczycieli, który ma być przyjęty przy tamtejszej trywialnej szkole ofiarowali:

a) Chrześcijańska gmina prócz dotychczasowych ofiar roczną kwotę 20 zł. austr. wal. na ulepszenie dotacyi nauczyciela; 12 zł. austr. wal. na potrzebną w szkole usługę, 3 zł. austr. wal. na wydatki kancelaryjne i 20 zł. austr. walutą w dodatku do dotacyi dla pomocnika nauczycieli, który ma zostać przyjęty.

b) Żydowska gmina w Nadwórnie na ulepszenie dotacyi nauczyciela rocznie 30 zł. austr. wal., na wydatki kancelaryjne 3 zł. austr. wal. i na wyposażenie pomocnika nauczycieli rocznie 100 zł. austr. waluta.

Okazana temi ofiarami dążność ku podniesieniu oświaty ludu podaje c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Gielda kupiecka.)

Gazeta wiedeńska ogłasza następujące obwieszczenie izby handlowej i przemysłowej z dnia 30. sierpnia 1859 r.

W skutek życzeń wyrażonych kilkakrotnie odbywać się będzie od dnia 1. września b. r. w każdym powszednim dniu w godzinach od 1 do 3 po południu powszechna publiczna giełda towarów. Rozumie się samo przez się, i niepodlega żadnej wątpliwości, że dla pojedynczych artykułów towarów, według umowy kupców, przemysłowców i t. d. mogą być wyznaczone inne godziny dnia czy to codziennie czy tylko w niektóre dni.

Prócz powyżej wspomnianych godzin giełdowych od 1 do 3 godziny po południu otwarty będzie lokal giełdowy od 10 godziny przed południem do 4 godziny po południu dla upoważnionych do giełdy kupców, przemysłowców, senatorów, agentów właścicieli gruntowych i t. d.

Równocześnie starać się będzie izba handlowa i przemysłowa, ażeby na giełdzie znajdowały się do użytku odwiedzających giełde, wszystkie z najważniejszych krajowych i zagranicznych miast handlowych nadechodzące telegraficznie depesze oryginalne, prywatne raporta handlowe i najważniejsze dzienniki. W tym względzie będzie dla izby bardzo pożądanem, dowiedzieć się o życzeniach i propozycjach osób zajmujących się giełdą towarów; na to znajduje się w lokalach giełdowych księga dla wpisywania w nią życzeń, które odpowiednio będą uwzględniane.

Należytość od wstępu na giełdę towarów od dnia dzisiejszego do 31. grudnia 1859 r. wynosi 5 zł.

Hiszpania.

(Stosunki z Rzymem. — Zatargi z Maurami.)

Madryt, 26. sierpnia. *Corr. autogr.* utrzymuje, że sprawa z Rzymem bliska już pomyślnego załatwienia, przy czem zachowana być ma zasada umorzenia. Wkrótce wejdzie w moc obowiązująca umowa względem ustalenia granic Melilli. Na Centę uderzyło 500 Maurów. Gubernator na czele załogi zmusił ich do ucieczki, lecz wprzód 5ciu Maurów poległo na miejscu. Rząd hiszpański wysłał gubernatorowi paropływy z posiłkami.

Anglia.

(Nowiny dworn. — Instytut koncesjonaryszów. — Powrót korpusu z Luknowa. — Wiadomości bieżące. — Wyprawa Great-Eastern przygotowana.)

Londyn, 30. sierpnia. Królowa i książę małżonek przybyli wczoraj z książętami Alfredem i Arturem i z księżniczkami Alicją, Heleną i Ludwiką o pierwszej godzinie z południa z Osborne do stolicy, zkąd o dziewiątej godzinie wieczór udali się w podróż do Edynburga, podczas gdy książę Alfred pół godziny wprzód odjechał do Dworu. Księżna Kent pozostała tą razą na wyspie Whigt, gdyż lekarze odradzili jej podróż w góry. Według wiadomości telegraficznych przybyła Jej Mości Królowa dziś rano o kwadrans na dziewiątą w najlepszym zdrowiu do Edynburga.

Królowa, książę-małżonek i wszyscy pod porę w Osborne królewscy książęta i księżniczki robili w piątek po południu na pokładzie król. jachtu „Victoria and Albert“ wycieczkę na morze, lord Palmerston i lord Sydney mieli zaszczyt towarzyszyć Jej Mości Królowej. Książę Carini miał audyencyę, aby doreczyć swoje pismo odwołujące, a komandor E. Targioni doreczył swe pismo wierzytelne jako nadzwyczajny poseł i pełnomocnik Króla neapolitańskiego. Senor Castellanos miał posłuchanie i doreczył swe listy wierzytelne jako nadzwyczajny poseł republiki Dominika. Z gości u królewskiego stołu w wieczór znajdowali się księżna Kent, książę i księżna Leiningen. Rocznice urodzin księżniczki małżonka obchodzono w wieczór iluminacją królewskiego jachtu.

Książę Carini i komandor E. Targioni mieli w sobotę konferencyę z lordem J. Russell w urzędzie spraw zagranicznych.

— Zaraz za przybyciem lorda Palmerstona do Londynu w sobotę zwołano na 29. sierpnia po południu radę ministeryalną. Tym ministram, którzy się znajdują w niejakiej odległości od Londynu, telegrafowano zwołanie.

— Naczelnny wódz armii, książę Cambridge wziął pod swoją opiekę nowy instytut „komisyonaryszów.“ Ranni żołnierze i majtkowie wojenni otrzymują w tym charakterze sposobność zarobku codziem po kilka szylingów. W Londynie liczy ten korpus około 50 ludzi, których prawie zawsze można zastać w budynku pocztowym i w dworcach kolei żelaznych; w Liwerpolu i Manszestrze znalazło 20 inwalidów podobne umieszczenie. Zakład ten zaprowadza powoli po wszystkich większych miastach prowincyalnych.

— Ostatnich obrońców Luknowa, około 1100 ludzi, którzy przedwczoraj przybyli na załogę do Dowru, przyjmowali mieszkańce z radością demonstracją, muzyką, chorągiewkami i t. d.

— *Court Journal* pisze: Niektórzy mylnie utrzymywali, jakoby amnestya ogłoszona rozciągała się także i do rodziny orleańskiej. Dóm Orleanów wydany jest taksamo jak i hrabia Chambord z Francji uchwałą prawodawczą, której dekret cesarski uchylić nie może. Jakoz nawet i wtenczas, gdyby Cesarz Napoleon chciał pozwolić powrotu do Francji któremubądź szczerpowi Bourbonów, niemógłby z własnej władzy tego uczynić.

— Okręt „Great-Eastern” sposobi się już wypłynąć z Tamizy na morze, i publiczność zwiędza go po raz ostatni. Książę Joinville zwiędzał go przedwczoraj, dziwił się i wychwalał olbrzymie rozmiary każdej z jego części składowych. W ostatnich dniach wpłynęło z odwiedzin 4000 funtów, i gdyby okręt tylko dla ciekawości samej zawijał po wszystkich portach angielskich i amerykańskich, już by to samo przyniosło akcyonaryuszom znaczną dywidendę. Lecz przedsiębiorcy mają wyższe zamiary, i ułożono stanowczo wyprawić go w ciągu przyszłego miesiąca z pasażerami do Kanady, rozumie się, jeżeli się pierwsza próba powiedzie na otwartem morzu. Za 14 dni będzie można w tej mierze bliższe doniesienie szczerzóły. Tymczasem polega wszystko dotąd na obliczeniach teoretycznych; przedsiębiorcy budowy spodziewają się wprawdzie nadzwyczajnych rzeczy, ale nie zbywa także na takich, co rokuja okrętowi tysiące nieprzewycieżonych trudności. I tak wielu wątpi, by kapitan mógł tym kolosem według woli sterować. Wprawdzie przysposobiono właściwe przyrządy potemu, i kapitan na moście, który łączy obydwie skrzynie kołowe i zkąd dyryguje sternikiem, ma przed sobą cyferblat z ruchomymi skazówkami, które połączone z takim samym aparatem przed kołem sterowym, pokazują sternikom, co czynić mają, lecz potrzeba wprawy i uwagi wielkiej, aby w niezem nie chybić. Tym samym aparatem zwracają się według obrotu okrętu, czerwone i zielone światła sygnałowe na zewnątrz, które w nocy służą za przestrożę okrętom pływającym naprzeciw niemu. Drugi zarzut, że okręt zabierze miesiąc czasu, aby nabrać cały ładunek węgla, jest także usunięty, gdyż dwa osobne para poruszane żurawie będą mogły w przeciągu 48 godzin przenieść na pokład 10.000 beczek węgla. Jakim się zaś olbrzym na wzburzonym morzu okaże, i czyli istotnie z szybkością 18 do 20 węzłów, tak spieszo jak zwyczajne pociągi kolei żelaznej po morzu pomykać będzie, dowiemy się z doświadczenia. Ale że publiczność ma zaufanie, dowodem jest to, że większa część akcyi jest rozprzedana, i że na pierwszy przewóz do Ameryki już mnóstwo miejsc rozehwycono. Ile dotąd wiadomo, opuszcza okręt na dniu 3. przyszłego miesiąca o szóstej godzinie zrana dotychczasowe swe miejsce pod Deptford, zkąd go cztery paropływy holować będą do Nore (uścia Tamizy), gdzie nabierze węgla i ureguluje swe kompasy. We trzy dni później ruszy w pierwszą przybrzeżną podróż do Weymouth.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Dzienniki amnestyowane. — Nowa komenda marszałkowska. — Cwiczenia marynarskie. — Deputacya z Pau.)

Paryż, 30. sierpnia. Cesarz stara się usilnie podnieść na nowo materialną pomyślność kraju, a zgromadzone właśnie rady jeneralne przekładają w tej mierze liczne propozycje. Mianowicie zamyśla rząd silnie poprzeć ukończenie budowy rozpoczętych kolei żelaznych. Jak słyhać, dano towarzystwu kolei żelaznej południowej (*Compagnie du midi*) znaczne zasiłki do dyspozycyi, ażeby linia z Toulouzy do Pirynejów jak najprędzej została utworzona.

— Jak słyhać, udadzą się Cesarz i Cesarzowa z końcem tego tygodnia do Biarritz. Cesarz zabawi do połowy września, a potem odjedzie na Charleroy do obozu w Chalons. — W Nantes, jak słyhać, ma być utworzona ósma wielka nadkomenda marszałkowska. — Na mocy cesarskiego dekretu będą zwrócone swym właścicielom wszystkie na morzu adryatyckim podczas włoskiej wojny zabrane okręta, na które rada zdobyczy jeszcze nie wydała wyroku. — Pan Mandel de Grancey, okrętowy porucznik i ordonansowy oficer admirała Rigault de Genouilly, przybył do Paryza. Przywiózł depesze admirała, które dla Cesarza są przeznaczone i odnoszą się do propozycyi pokoju Cesarza Kochinchiny. — Pan Heequart, który często bywał używany w kwestyi montenegryńskiej, jako francuski konsul w Raguzie, odjedzie teraz w tym samym charakterze do Skutari w Albanii. — Wielka hamernia w La Chausade w Guerigny zajmuje się teraz wyrabianiem żelaznych płyt okrętowych. — Koło wysp hyeryjskich odbywają próbę praktyczną z żelaznymi łodziami kanonierskimi.

— Następująca jest liczba dzienników paryskich i departamentowych, które otrzymały upomnienia, a dekretem w Monitorze są amnestyowane: *Siècle* po 3 upomnienia, *Constitutionnel* po 2, *Presse* po 2, *Patrie* po 2, *Univers* po 2, *Gazette de France*, *Union*, *Courrier du Dimanche*, *Journal des Villes et Campagnes*, *Echo agricole*, *Journal des Chemins des Fer*, *Crédit Public*, każdy po jednem upomnieniu. *Journal des débats* jest jedyny wielki dziennik polityczny, który nie miał żadnego upomnienia. Z dzienników departamentowych, możemy przytoczyć: *Espérance* z Nantes, który dwa miesiące był zasuspendowany, *France Centrale* z Blois, *Gironde* z Bordeaux, *Foi Bretonne* z St. Brieuc, *Echo de l'Areyrone* z Rodez i t. d., które otrzymały jedno albo dwa upomnienia.

— Parowa fregata „Souveraine” o sile 800 koni i 60 działach. — Dowódca kapitan liniowego okrętu Kerdrain, — odpłynęła z Cherbourg na cichy ocean. Nowy francuski sprawujący interesa w Limie, Edmund de Lesseps, który ma polecenie załatwić zachodzące między Francya i Peru zajścia, odpłynął na pokładzie „Souveraine” do Limy.

— Jednemu z nadreńskich dzienników donoszą, że w Nantes zaprowadzona być ma Sma wielka komenda marszałkowska.

— Według doniesienia *Monitora de la Flotte* odpłynęła ma eskadra pod wodzą wiceadmirała Defosses do wysp hyeryjskich, by rozpocząć znowu ćwiczenia przerwane z powodu wojny. Okręta „Breslau” i fregata „Impétueuse” należące dawniej do tej eskadry, odpłyną do Cherbourg i Brest, a fregata „Joly” (spodziewana z morza adryatyckiego) do jednego z portów oceanu. Tak zmniejszona eskadra ewolucyjna, która oprócz tego (po rozpuszczeniu 900 wysłużonych żołnierzy) ma wielu rekrutów na pokładzie, nie wzbudzi — mówi Monitor floty — zapewne podejrzania w Anglii, a państwo to niebędzie już mieć żadnego powodu do utrzymywania i nadal tych 50 okrętów na morzu śródziemnym, i co bez wszelkiej słusznej przyczyny pojawiły się u wybrzeży egipskich.

— Cesarz przyjmował temi dniami deputacyę, którą muniypalna rada wysłała z Pau do St. Sauveur z zaproszeniem Cesarza i Cesarzowy do siebie. Z uprzejmością odpowiedział Cesarz, że nie zapominał przyjęcia, jakiego doznał w Pau, oraz że tem zaproszeniem mocno jest uradowany, zdrowie Cesarzowy jednak, nadwątłone długimi a bolesnymi wrażeniami, wymaga nadzwyczajnej troskliwości, zatem nie wie, czy będzie jej wolno przedsiębrać ładem podróż tak daleką. — *Constitutionnel* opisuje ostatnie walki i całe stanowisko Francuzów w Kochinchinie i udowadnia potrzebę nowych posiłków; jak wiadomo, wysłano tam posiłki zaraz po zawarciu pokoju w Villafrance.

Szwajcarya.

(Powrót dymisjowanych pułków szwajcarskich.)

Wieczorem dnia 25. b. m. nadeszła do Berny wiadomość, że jeden z rozpuszczonych w Neapolu pułków przybył do Tyrolu. Rząd wyprawił niezwłocznie urzędnika wojennej dyrekcji tudzież oficera komisaryatu, aby przekonać się o stanie żołnierzy i zaopatryć je w pierwsze potrzeby. W rozwiązanym pułku ma znajdować się wielu cudzoziemców, których ojczyznę trudno będzie sprawdzić na razie. Łaskawość, z jaką Król Franciszek dopełnił dekretu kapitulacyjnego swego ojca, ułatwiła żołnierzom powrót do ojczyzny. Wszyscy otrzymali zapewnione sobie w kapitulacji pensye, niepensyonowani zaś otrzymali po 264 fr. Trudne będzie jednak zadanie, jakie środki utrzymania i zatrudnienia znaleźć dla rozpuszczonych żołnierzy w kraju. Wadtlandów rozpuszczają do domu w Genewie, a Wallizów i Fryburgów odeszła do kantonów. Żołnierze, pożenieni w Neapolu, otrzymali za wstawieniem się posła szwajcarskiego, Latoura, pozwolenie zostać stale w miejscu dawnego pobytu.

Włochy.

(Regulamin zgromadzenia narodowego w Parmie. — Stosunki Włoch środkowych. — Owocje generalowi Guon.)

Gazz. di Parma zawiera rozporządzenie regulujące skład przyszłego „zgromadzenia narodowego.” Na 8000 mieszkańców przypada jeden deputowany. Zgromadzenie składać się przeto będzie z 63 członków, z których 19 przypada na Parmę, 18 na Piacenzę, 16 na Borgo-San-Domino, 6 na Valditaro, a 4 na Lunigiana. Ten sam dziennik przytacza także i program komitetu wyborczego, który ułożony jest na wzór przyjętego teraz wszędzie we Włoszech środkowych przez stronnictwo rewolucyjne, i domaga się usunięcia dynastyi bourbońskiej, przyłączenia do królestwa włoskiego pod rządem Wiktora Emanuela i dyktatury Faryniego, by zamiar ten osiągnąć.

O stosunkach Włoch środkowych pisze *Union* między innemi: „Godna jest zastanowienia ta łatwość, z jaką niektóre klasy towarzystwa we Włoszech chwytają się pomysłów nowoczesnych, a nawet same je wywołują.

Arystokracya w Lombardyi nie wylęczyła się od tego niemniej jak i arystokracya w Toskanii i w Modenie. Wynika to z pewnych usiłowań niby filozoficznych, lecz obliczonych tylko na próżność. Zład też pochodzi i ta systematyczna opozycya przypisująca sobie możność utrzymania wpływu na ludność; a że walka przeciw władzom postanowionym przynosi niejaka wziętość u ludu, przeto opozycenci rokuja sobie, że ludy pozostawia ich stanowczo w posiadaniu powagi. Klasy społeczeństwa we Włoszech, co wzięły teraz udział w nieładzie tamtejszym, miały wielkie wzory przed sobą. Lecz jak to zwykle bywa, nieodniosły zład żadnej korzyści, gdyż narody obalamucone potrzebują innej nauki.

Włochy zdadzają pod chorągwią sardyńską do nieładu, a sama Sardynia trzymając się polityki dumnej i oraz przeciwnej chrześcijaństwu, sprowadzi klęskę na siebie. Dla nas jest ludność wiejska prawdziwym wyrazem usposobienia Włoch całych; reszta jest tylko uluda i kłamstwem. I co też może być prawdziwego i szczerzego w tem stowarzyszeniu się próżniaków, którzy na tajnych zborach przygotowują tryumf dla planów konstytucyjnych? W takiej koalicji ma każdy osobne swe widoki, lecz nikt nie myśli o dobru ludu!”

Giornale di Roma pisze pod d. 20go b. m.: „Muniypalność rzymska pragnęła Jego Excelencyi jenerałowi dywizji hrabiemu

Goyon, adjutantowi J. M. Cesarza Napoleona, naczelnemu wodzowi wojsk francuskich w Rzymie i Civita-Vecchia złożył dowód publicznej wdzięczności za troskliwość, z jaką w trudnych czasach przychodził się do zachowania porządku i spokoju. Powzięła też jednomyślnie postanowienie wpisać Jego Excelencye w poczet członków rzymskiego patrycyatu, a nadto wybić medal na jego cześć.

Ojciec św. z zwykłą swą łaskawością przychylił się do tego, a chce jeszcze podnieść znaczenie tego wyszczególnienia, przyznając także na życzenie municypalności, by szlachectwo rzymskie rozciągać także na żonę i dzieci generała.

Dnia 14go b. m. udał się rzymski senator margrabia Mattei na czele municypalności do mieszkania generała, doręczyć mu odnośnie się do tego zaszczytu dokumenta. Generał otoczony swym sztabem przyjął deputację z powinną czcią. Senator wyurzył uczucia stolicy dla generała i jego dzielne o wojska, i ocenił należycie jego zasługi w obec rzymskiej municypalności. Generał Goyon odpowiedział na to:

„Przyznana mi zaszczytna nagroda przewyższa wysoce moje zasługi. Wspierany wybornie od podwładnych, wykonywałem tylko mój obowiązek, idąc według natchnienia serca za rozkazami mego władcy Cesarza Napoleona. Przyjmuję z dumą niniejszy przywilej, jest mi on raczej dowodem życzliwości Ojca ś. i rzymskiej municypalności niż oznaką wdzięczności, na którą nie zasłużyłem. Na wszelki wypadek mienię się jednak szczęśliwym, upatrując w tem dowód, że wykonywałem należycie rozkazy Cesarza Napoleona.“

Generał dodał jeszcze, że ufny w pomoc swego walecznego wojska dopełni swego obowiązku przy każdej sposobności, i potrafi złożyć coraz więcej dowodów tak swego kornego przywiązania ku osobie Ojca ś., jako też gorliwości, z jaką pragnie zawsze zachować pokój i porządek w świętem, wiecznem mieście.“

Niemco.

(Wypadki dzienne.)

— Korespondent berliński do augsburskiej gazety powszechnej ma uwagę, że górnolotnych pomysłów *Patrie*, by Europa zgodziła się nareszcie na wyrzeczone już zadania narodowe w księstwach i legacyach, nie podzielają podoba ani w Berlinie, ani w Petersburgu. *Patrie* dowodzi, że tylko narodowi przysługują prawa, lecz bynajmniej kapłanom państwowym. Trudno też, by mocarstwa europejskie uznać mogły taką zasadę. Dla mocarstw tych więc, które zatwierdziły traktatami zasady stanowiące podstawę prawa europejskiego, nie jest to jeszcze dostatecznym ze zgromadzenia na odowce we Włoszech środków już się oświadczyły. Miałby się kardzo, kto by sadził, że mocarstwa skłoniłyby się tak do potwierdzenia oświadczeń tych „zgrodzów narodowych“, nie wziawszy, wprzód pod ścisłą rozwayę takż i praw przysługujących odnoznacym się księstom.

Rosya.

(Statut towarzystwa bankowego. — Cholera. — Zaraza bydła.)

Petersburg, 26go sierpnia. Wczorajszy numer dziennika senackiego zawiera potwierdzony przez J. M. Cesarza statut rosyjskiego głównego towarzystwa bankowego i handlowego. Z bardzo obszernego statutu tego podajemy tu wyciąg paragrafów najważniejszych. §. 3im nadano towarzystwu koncesye na lat 50. §. 4ym przyznano mu wszystkie prawa gildy kupieckiej pierwszej klasy, a mianowicie: 1) prawo wewnętrznego i zagranicznego handlu hurtownego wszystkimi towarami, tak rosyjskimi, jak i zagranicznymi; 2) prawo posiadania własnych okrętów morskich i statków rzecznych z wszystkimi prerogatywami okrętów rosyjskich i z prawem przesyłania własnych towarów morzem od jednego do drugiego portu krajowego i na rzeki rosyjskie; 3) prawo utrzymywania magazynów i składu towarów dla swego handlu hurtownego; 4) prawo utrzymywania fabryk i warsztatów z wyjątkiem gorzelni i wszelkich innych rekodzielnictw do cecchu należących; 5) prawo trudnienia się sprawami bankierskimi w kraju i za granicą; 6) prawo utrzymywania poleceń asekuracyjnych według ukazów krajowych; 7) prawo podejmowania się dostaw dla rządu i t. d.

Ważnym paragrafem 5ym przepisano główne zasady działalności tego towarzystwa. Za pomocą kapitałów i stosunków swoich z innymi domami bankierskimi i zakładami bankowymi popierać ma w kraju i za granicą finansowe widoki rządu, i przyczyniać się do rozwoju przemysłowego. Kapitały towarzystwa tak mają być ulokowane, by nawet w razie niespodziewanego przesilenia handlowego mogło towarzystwo uczynić zadość zobowiązaniu się swemu. Zaczem wolno mu tylko 1/10 część głównego kapitału swego obrócić na zakupno gruntów, fabryk i t. d., a najwięcej już 1/5 część na zakupno lub przyjęcie papierów skarbowych, akcyi i obligacyi. Rada administracyjna ma prawo zakazać dyrekeyi wszelkich przedsiębiorstw niebezpiecznych, lecz nie wolno jej przepisywać towarzystwu, jakich właściwie przedsiębiorstw ma się podejmować, a najmiej takich, któreby towarzystwo uznało za niekorzystne. Kredyt na blankiety przyzwolony być ma tylko według postanowień rządowych domom kupieckim znanym dostatecznie z zamożności, a wyraźny kredyt na większą sumę niż 10.000 rubli dany być może tylko za dostateczną rekojmia. Towarzystwo obrócić może na zakupno towarów na własny rachunek tylko dziesiątą część głównego kapitału swego, a na wszelkie przedsiębiorstwa z nakładem 50tej

części głównego kapitału towarzystwa potrzeba wprzód przyzwolenia rady administracyjnej.

— W gubernii witebskiej wybuchła cholera, która się już rozszerzyła na kilka obwodów. Pojawiała się także tak zwana sybirska zaraza tak między koźmi jak między bydłem rogatym. W gubernii wileńskiej grasuje zaraza na bydło. I tak n. p. w obwodzie Dyzna z 391 sztuk odeszło w ciągu dwóch tygodni 302 sztuk bydła. Podobnież w niektórych okolicach gubernii Wiatki okazuje się wielka śmiertelność na bydło.

Turcyja.

(Obstrzeżenie pobytu przychodźców w Konstantynopolu. — Wiadomości bieżące.)

Pera, 20. sierpnia. Od kilku dni zachorował Sułtan niebezpiecznie, a prócz lekarzy nikogo nie przypuszcza. O prawdziwym stanie rzeczy w tej mierze nie ma publiczności żadnej wiadomości pewnej. Generał jazdy Emi Basza (baron Schwarzenberg) objął komendę przy armii w Arabistanie, i znajduje się teraz w Damaszku. Porta mianowała komisye dla zaradzenia niedogodności z powodu pobytu liczących przychodźców w Konstantynopolu i w innych punktach państwa, którzy nie mają żadnego paszportu i uchylają się z pod wszelkiego nadzoru.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 31. sierpnia. *Gazz. di Venezia* otrzymała wiadomość z Belluny z 26. b. m., że na dniu 23. sierpnia przed południem otworzył się po okropnym huku wulkan w powiecie Agordo między włościami Canale i Faibon (nad rzeką Pawią w Wenecyańskiem w poblizu granicy Tyrolu i Friaulu).

Wenecya, 31. sierpnia. W prowincyach Wicenzy i Belluny ogłoszono sąd doraźny za rabunek i morderstwo.

Waryż, 1. września. Jak donoszą tutejsze dzienniki, pojechał książę Metternich do St. Sauveur, zkad na kilka dni odjedzie do Wiednia.

Berlin, 1. września. Stan zdrowia Jego Mości Króla był w ogóle do dziś zrana jednakowy.

Kopenhaga, 31. sierpnia. Rada państwa zwołana jest na 26. września; zbierze się 3. października, poczem odroczone będzie zaraz na dwa miesiące.

Konstantynopol, 27. sierpnia. Sułtan wyzdrowiał już i kazał uwolnić wszystkich uwięzionych dłużników na 100 do 1000 piastrow. Te długi będą wypłacone z kasy prywatnej, a prócz tego mają rozdać 100.000 piastrow pomiędzy młodzież szkolną. Złożono komisye, która ma się naradzać nad zmniejszeniem cła przewozowego a podwyższeniem cła przywozowego. Pułkownik Saffet Bej odjechał do komisji zajmującej się uregulowaniem granicy czernogórskiej. Wiceadmirał Mustafa Basza odpłynął z trzema fregatami do Antivari. *Journal de Constant.* zbija pogłoski względem zmian w gabinecie. Tu i w Salonice było lekkie trzęsienie ziemi.

Bombaj, 5. sierpnia. Dotychczas wzięło dymisyę do 6000 ludzi wojska europejskiego. Dnia 28. lipca obchodzono uroczystość dziekczynną za szczęśliwe pokonanie powstania. Dla pokrycia finansów indyjskich ma być nałożony podatek stemplowy.

Wiadomości handlowe.

(Targ Olomuński na woły.)

Olomuniec, 24. sierpnia. Dzisiejszy sped bydła rzeźnego liczył 89 sztuk wołów krajowych i galicyjskich, i tylko 4 sztuk pozostało niesprzedanych. Ceny podniosły się w porównaniu z przeszłym tygodniem, i celnar mięsa wypadł na 21 zł. w. a.

Za najlepsza parę wołów wagi 860 $\mathcal{E}$ mięsa i 140 $\mathcal{E}$ łożu płacono 213 zł. w. a.; za najpośledniejsza wagi 540 $\mathcal{E}$ mięsa i 40 $\mathcal{E}$ łożu 116 zł. w. a. Cena przeciętna z 62 sprzedaży wypadła na 170 zł. 10 c. w. a. za 720 $\mathcal{E}$ mięsa i 90 $\mathcal{E}$ łożu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sproważony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza według (tego)	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	324.77	+ 10.0°	91.4	zachodni	sl. pochmurno
2. god. po poł.	325.12	+ 14.8°	70.5	"	"
10. god. wiecz.	325.60	+ 12.0°	81.4	"	"

W nocę deszcz 1...12.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. września.

Hotel rosyjski: PP. Grabianka Stanisł., z Krakowa. — Hr. Golejewski, Adam, z Hryniewiec. — Urański Rudolf, z Dobrosina. — Hr. Piniński Leon i z Grzywałowa. — Rudnicki Edu., z Bredów.
Hotel europejski: Małackowski Edw., z Krakowa.
Hotel Langa: Botarius Zygm., z Wiednia. — Dobrzański Kar., z Drezna. Pod tygrysem: Romanowski Franc., z Uniowa.

Dnia 4. września.

Hotel rosyjski: Hr. Potocki Emil, c. k. podporucznik i hr. Goluchowski Stan., z Krakowa. — Leonhard Paweł, z Besarabii.

Hotel europejski: Jarzembowski Stanisł., z Prus. -- Bereczowski Henryk, z Wodnik. -- Czajkowski Izyd., z Jarosławia. -- Skrzyszowski Mich., z Belzea. Hotel angielski: Stignitz Mik., c. k. rotm. i Kręghalter Artur i Henryk. c. k. podporucznicy, z Siemianówki. Pod tygrysa: Zuluś Jul., c. k. przel. pow., z Szczerca.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. września.

PP. Białobrzyski Stan., do Dziedziłowa. -- Terlecki Wiktor, do Hosszowa. -- Pajgert Stan., do Krzywienki. -- Zietkiewicz Ludw., c. k. porucz., do Martynowa. -- Zawadzki Nik., do Belzea. -- Dworski Alex., adwok. kraj., do Przemyśla. -- Zawadzki Jan, do Firliejówki.

Dnia 4. września.

Rokosowski Tyt., do Tostobah. -- Brzezany Maur., do Konezak. -- Płocki Konst., do Wolezkowa. -- Szczeniński Tad., do Czajkowiec. -- Czermiński Stan., do Mieczyszczoza. -- Hr. Piniński Leon., do Grzymalowa. -- Grabianka Stan., na Podole. -- Drohojewski Wład., do Radłowic. -- Hr. Zabielski Ludw., do Wiednia. -- Morawski Rom., do Płotczy. -- Syczowski St., do Przemyśla.

Cyrk Will. Carré.

Dziś wielkie przedstawienie.

Kurs lwowski.

Dnia 3. września.

		gotówka		towarem	
		zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	46	5	51
Dukat cesarski	" "	5	53	5	57
Półimperyal zł. rosyjski	" "	9	85	9	56
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	81	1	87
Talar pruski	" "	1	74	1	78
Polski kurant i pięcioczołówka	" "				
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez	81	40	82	14
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	kup now	73	43	73	99
5% Pożyczka narodowa		78	5	79	5

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 3. września.

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. ---. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79.10. Z roku 1851

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 2. września.

Dług publiczny.

A Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	70.00	70.25
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	76.95	79.00
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 "	74.30	74.40
Metalki po 5% za 100 zł.	65.75	66.00
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	295.00	300.00
" 1839 " 100 "	118.00	118.50
" 1854 " 100 "	109.25	109.50
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.00

B. Krajów koronnych

	pien.	towar.
Niższej Austrii	93.50	94.50
Węgier	73.00	73.75
Banatu Temeskiego, Kroatyi i Sławonii	71.00	72.00
Galicyi	73.00	74.00
Bukowiny	71.00	71.50
Siedmiogrodu	71.50	72.00
innych krajów koronnych	82.00	92.00
Z klauzulą losowania w r. 1867	---	---

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	899.00	900.00
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	214.80	215.00

Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po

500 zł. mon. kon.	552.00	555.00
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	182.00	183.00
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	259.10	259.40
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	174.50	175.00
Połud.-póln.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	140.75	141.00
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (5%) wpłaty	105.00	105.00
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	121.00	121.50
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	---	---
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	468.00	469.00
Lloyda austr. w Tryeście po 500 " "	263.00	265.00

Listy zastawne.

Banku narodowego	6letnie po 5% za 100 zł.	98.50	99.00
w mon. kon.	10 " " 5% " 100 "	94.50	95.00
przeznaczone do losowania po 100 zł.		88.00	88.50
na 12 miesięcy 5% za 100 zł.		93.75	100.00
Banku narodowego w wal. austr.	przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	84.25	84.50

Losy.

Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztuka	96.00	96.25
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.50	103.00
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.00	82.00
Salina 40 " "	40.00	40.50
Palfiego 40 " "	33.00	38.50
Clarego 40 " "	36.50	37.00
St. Genois 40 " "	35.75	36.25
Windischgrätz 20 " "	24.50	25.00
Waldsteina 20 " "	25.50	26.00
Keglevicha 10 " "	14.50	15.00

Na 3 miesiące.

Augsbürg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	100.75	101.00
Frankfurt n. M., za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty	100.75	101.00
Hamburg za 100 marko banko 2 2/3%	89.50	89.00
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	117.75	117.00
Paryż, za 100 franków 3%	46.85	47.00

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 5 zł.	56 cen.	5 zł. 75 cen.
Korona	16 " 12 "	16 " 14 "
Napoleondor	9 " 41 "	9 " 42 "
Rosyjski imperyal	9 " 60 "	9 " 62 "

KRONIKA.

Urząd targowy stołecznego miasta Lwowa skazał w czasie od dnia 16. do 31. sierpnia 1859 r. po części na kary pieniężne, a po części na areszt i konfiskatę podejrzanym przedmiotów jako to: za podkupywanie żywności 4 partye, nieposłuszeństwo i opór 3, za sprzedaż kwaśnej śmietanki 2, za sprzedaż niedojrzałych owoców 7, za przekupstwo bez upoważnienia 30, za handel pokątny 4, za dopomaganie przy podkupowaniu 2, za objężdżanie z przedmiotami do zbycia po targowicy i po ulicach, oraz za zatarasowanie przejścia 3, za zastawienie trotnarów 4, za klótnię na targowicy 7, za sprzedaż jaj cuchnących 1, za znieważenie nabożeństwa 2, za przestępstwo przepisów cmentowych 1 partye.

Prócz tego przedsiębrano w obecności lekarzy powiatowych, na targowicach, ulicach i wszystkich dzielnicach miasta i przedmieściach rewizye pieczywa, owoców i innych artykułów żywności, przyczem pieczywo wszelkiego rodzaju okazało się w ogóle dobrem. Odnośny wykaz umieszczony zostanie w numerze następującym.

— Jakim jest w przecięciu średni wiek życia ludzkiego, odczytywał w tej mierze tajny rada i dyrektor biura statystycznego p. Dietrich w Berlinie ciekawą rozprawę. Uważał przede wszystkim, że rachuba ta zmienia się rok za rokiem, i że tylko z ogólnego porównania lat można nieco z większą pew-

nością rokować. Przytoczywszy zatem długi szereg podobnych wykazów, wprowadził: 1) że od roku 1816 średni wiek podniósł się w Prusiech, i że w r. 1816 wynosił 28,5 lat, zaś w 1836 lat 28, a w 1855 roku 30. --- 2) że w zachodnich prowincjach pruskiech średni wiek jest nierównie dłuższy niż w wschodnich. I tak w roku 1855 wynosił średni wiek w Poznaniu 26,5 w Prusach 27,5; w Pomeraniu 29,5; w Brandenburgii 31,5; na Śląsku 31,5; nad Renem 31,5; w Saxonii 31,5; w Westfalii 34,5; --- 3) że u kobiet wiek średni jest zawsze i wszędzie dłuższy niżli u mężczyzn. --- To pewna, że położenie kraju, klimat, i wszelkie właściwości ziemi, gdzie ludzie mieszkają wpływają niezmiernie na wiek ludzi; ale i to jest prawda niezaprzeczona, że dłuższe lub krótsze życie zawisło także a nawet bardzo od tego jak ludzie żyją, jak się zachowują, i na jakim stopniu cywilizacyi się utrzymują. Dobry byt, porządek, pewien stopień wykształcenia przysparza wieku, a nawet postrzania wpływy fizyczne.

— W Dublinie zaszło temi czasy szczególne zjawisko. Podczas burzy z ulewą spadły z deszczem muszle na podwórzu tamtejszego kolegium „Trinity”, tak że w krótkim czasie cała ta przestrzeń była niemi zasłana. Muszle te należą prawie wyłącznie do rodzaju zwanego „corona communis”. Niektóre były próżne, a inne z usponiami już zwierzątkami.

2. Akcyje. Banku narodowego sztuka 904; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 216 70; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego ---; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. ---; towarzystwa kolei żelaznej państwa ---; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (5%) wpłaty ---; połud.-póln.-niemieckiej kolei komunik. ---; kolei Cisy po 200 złr. m. k. ---; lomb.-weneck. kol. żelaz. ---; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa ---; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. ---; Lloyda w Tryeście po 500 złr. ---.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. ---; na 6 lat po 5% za 100 zł. ---; na 10 lat po 5% za 100 zł. ---; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. ---; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. ---; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. ---; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. ---.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka ---; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju ---; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. ---.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów ---. Augsbürg za 100 zł. połud. niemiec. walut 100.75. Berlin za 100 talarów ---. Wrocław za 100 talar. ---. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemiec. waluty ---. Genua za 100 lirów piemonckich ---. Hamburg za 100 marko banko ---. Lipsk za 100 talarów ---. Liwornia za 100 lirów toskańskich ---. Londyn za 10 funtów szterl. 117.65. Lugdun za 100 franków ---. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. ---. Marsylia za 100 frank. ---. Paryż za 100 fr. ---. Praga za 100 zł. w l. austr. ---. Tryest za 100 zł. wal. austr. ---. Wenecya za 100 zł. wal. austr. ---.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrow wołoskich ---. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich ---. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% --- procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% ---.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 56, dukaty ces. pełnej wagi ---, korony ---, półkorony ---.